

V. FALBE-HANSEN.

Født 24. September 1841. Død 28. Marts 1932.

Ved Konferensraad Falbe-Hansens Død den 28. Marts d. A. i den høje Alder af over 90 Aar mistede Nationaløkonomisk Forening et af sine Æresmedlemmer, ligesom ved dette Dødsfald den sidste af de Mænd, som for 60 Aar siden stiftede Foreningen, forlod de levendes Tal. Den Afdøde interesserede sig altid varmt for Nationaløkonomisk Forening, han sad som Bestyrelsesmedlem i Foreningen i en lang Aarrække (1873—1900), var ogsaa en Overgang en hyppig Medarbejder i Tidsskriftet, hvorfor Foreningen med fuld Føje hædrede ham ved at gøre ham til Æresmedlem, da han blev 70 Aar.

Men Falbe-Hansens Betydning for Danmarks økonomiske Liv i Teori som i Praxis har strakt sig langt ud over Nationaløkonomisk Forening, og enhver, som vil beskæftige sig med vort Lands økonomiske Forhold i det halve Aarhundrede mellem 1870 og 1920, vil Gang paa Gang standse ved hans Navn og beundre hans Indsats paa mangfoldige Omraader.

Falbe-Hansen var født i Odense i 1841 som Søn af Prokurator J. J. Hansen, og derfra blev han ogsaa Student i 1862. Der er ikke Tvivl om, at det særlige fynske Lynne har sat sit Præg paa Falbe-Hansen; det noget runde og bløde i hans Gemyt parret med stor Behændighed kan godt stamme fra Barnheds- og Ungdomsaarene i Fyens Hovedstad, og det overmaade repræsentative i hans Optræden privat som offentligt lader sig maaske ogsaa henføre til de unge Aar i Etatsraadernes By. I 1867 tog han — i N. C. Frederiksens Professortid — en meget fin statsvidenskabelig Eksamen, konkurrerede i 1869 sammen med William Scharling om det statsvidenskabelige Professorat med Afhandlingen „Prisernes og Arbejdslønnens Historie i Danmark“, der, selv om Værket ikke i 1869 førte ham til Professoratet, dog bevirkede, at han, da N. C.

V. FALBE-HANSEN.

Født 24. September 1841. Død 28. Marts 1932.

Ved Konferensraad Falbe-Hansens Død den 28. Marts d. A. i den høje Alder af over 90 Aar mistede Nationaløkonomisk Forening et af sine Æresmedlemmer, ligesom ved dette Dødsfald den sidste af de Mænd, som for 60 Aar siden stiftede Foreningen, forlod de levendes Tal. Den Afdøde interesserede sig altid varmt for Nationaløkonomisk Forening, han sad som Bestyrelsesmedlem i Foreningen i en lang Aarrække (1873—1900), var ogsaa en Overgang en hyppig Medarbejder i Tidsskriftet, hvorfor Foreningen med fuld Føje hædrede ham ved at gøre ham til Æresmedlem, da han blev 70 Aar.

Men Falbe-Hansens Betydning for Danmarks økonomiske Liv i Teori som i Praxis har strakt sig langt ud over Nationaløkonomisk Forening, og enhver, som vil beskæftige sig med vort Lands økonomiske Forhold i det halve Aarhundrede mellem 1870 og 1920, vil Gang paa Gang standse ved hans Navn og beundre hans Indsats paa mangfoldige Omraader.

Falbe-Hansen var født i Odense i 1841 som Søn af Prokurator J. J. Hansen, og derfra blev han ogsaa Student i 1862. Der er ikke Tvivl om, at det særlige fynske Lynne har sat sit Præg paa Falbe-Hansen; det noget runde og bløde i hans Gemyt parret med stor Behændighed kan godt stamme fra Barnheds- og Ungdomsaarene i Fyens Hovedstad, og det overmaade repræsentative i hans Optræden privat som offentligt lader sig maaske ogsaa henføre til de unge Aar i Etatsraadernes By. I 1867 tog han — i N. C. Frederiksens Professortid — en meget fin statsvidenskabelig Eksamen, konkurrerede i 1869 sammen med William Scharling om det statsvidenskabelige Professorat med Afhandlingen „Prisernes og Arbejdslønnens Historie i Danmark“, der, selv om Værket ikke i 1869 førte ham til Professoratet, dog bevirkede, at han, da N. C.

Frederiksen i 1877 pludselig forlod Universitetet, ansaas for selvskreven til at overtage det derved ledigblevne Embede.

I Mellemtiden havde Falbe-Hansen haft Ansættelse i Statistisk Bureau, først fra 1870 som Fuldmægtig derefter fra 1873 som Chef. Under denne sin Ungdomsvirksomhed i Bureauet fik han allerede sat betydningsfulde nye Arbejder i Gang, f. Eks. paa Landbrugsstatistikens Omraade, ligesom han planlagde store Arbejder, der vidnede om hans moderne og mere vidtgaaende Syn paa, hvad Bureauet burde beskæftige sig med, men som først mange Aar senere blev bragt til Udførelse. Han foretog ogsaa i Begyndelsen af 1870'erne en større Uddannelsesrejse til England og U. S. A. for nærmere at uddybe Kendskabet til den liberale engelske Skole, hvoraf han var paavirket fra Ungdommen af, og som ogsaa stadig var og blev Grundakkorden i hans økonomiske Synspunkter, selv om han allerede under sin Studierejse var blevet klar over, at Skolen maatte komme til kort overfor Løsningen af Tidens store sociale Problemer. — Der blev i denne Periode slidt stærkt paa Falbe-Hansens Kræfter, og den Nervøsitet, som navnlig pinte ham i hans Professortid, og som til Tider paalagde ham en ret stor Tilbageholdenhed med Hensyn til offentlig Optræden, lader sig vistnok føre tilbage til Kampen for Tilværelsen i disse Aar.

Falbe-Hansens 25aarige Professorvirksomhed maa vel nok anses som det centrale i hans Livsgerning. Alle vi, som har nydt godt af denne hans Gerning, hvor han sammen med Scharling og Westergaard gjorde det statsvidenskabelige Studium udbytterigt og uforglemmeligt, bevarer Mindet om en lysende Intelligens og om en fremragende Lærebegavelse. Det var ikke alene paa Universitetet, at denne kom os til gode, men ogsaa naar han henimod Eksamen samlede os til Eksaminatorier i Hjemmet paa Lampevej, gik vi berigede hjem fra disse Timer, hvor vi paa en Aften kunde lære mere end ved en Maanedes Selvstudium. Dertil kom, at han ogsaa var en fortræffelig Eksaminator med klar Opfattelse af, baade hvad hans Elever kunde og ikke kunde, og havde han faaet Interesse for et Menneske, var han en yderst trofast Natur, fulgte dets Gang i Verden, hverken karrig paa gode Raad eller paa Anerkendelse, naar han fandt noget værdigt til Ros, og det var Egenskaber, som fulgte ham højt op i hans Alderdom. Derfor var han ogsaa ualmindelig afholdt af alle, som kom ham paa nærmere Hold.

Det er imidlertid ikke alene Lærergerningen, hans Elever staar

i Taknemmelighedsgæld til ham for; i hans Professortid falder ogsaa hans store litterære Virksomhed, som kom saavel Almenheden som hans Elever i høj Grad til gode. Han havde en ualmindelig klar og let Fremstillingsform, og han forstod den Kunst at skelne mellem det væsentlige og uvæsentlige og at forme sit Stof koncist og let fatteligt. Det gælder hans Finansvidenskab (1894—96), der væsentligst var tænkt som Lærebog for Studenterne, og det gælder de af ham forfattede Afsnit i den digre Haandbog Danmarks Statistik, som han udgav sammen med Scharling, og hvor Afsnittene om Landbrugets Udvikling gennem Tiderne og om Landets Skatte- og Finansforhold skyldes hans Pen. Størst Betydning indenfor hans litterære Produktion maa man dog sikkert tillægge de to Bind, han udsendte under Titlen „Stavnsbaandsløsningen og Landbo-reformerne set fra Nationaløkonomiens Standpunkt“ (1888—89), som hans Fakultet ogsaa hædrede ham for ved i 1894 at tildele ham den juridiske Doktorgrad. Dette Værk vidner ikke alene om en stor Kundskabsfylde, men ogsaa om en dyb Kærlighed til det behandlede Emne, og derved ledes Tanken uvilkaarlig hen paa den store Betydning, Falbe-Hansen i sin litterære Produktion har haft for dansk Landbrug og for den danske Bondestand. Han havde Øjet aabent for den store Betydning, Landbruget har, ikke saaledes at han lod sig blænde af de grønne Markers Romantik, men gennem sine Studier var han blevet klar over, hvor overordentlig betydningsfuldt et vel drevet og vel organiseret Landbrug er for et Land, og han gjorde sit til Fremme heraf i vort Land. Men forøvrigt er dette jo ikke noget særligt for Danmark, tværtimod er vi stadig i alle Lande Vidne til Landbrugets afgørende Indflydelse paa det økonomiske og derigennem atter paa det politiske Liv. I Danmark var det Falbe-Hansen, der tydeligt viste det. Det var vel nok ogsaa denne Interesse, der i 1881 førte ham ind i Rigsdagen som liberal Folketingsmand for Odensekredsen; den golde Forfatningskamp kunde dog ikke fange hans Interesse, efter 3 Aars Forløb gled han atter ud, da han ikke mærkede Sangbund for et praktisk Reformarbejde. Mest Betydning fik Valget derfor for ham ved at det muliggjorde ham i 1909—19 at blive kongevalgt Landstingsmand (fra 1918 tingvalgt), et Hverv, han maatte anses for selvskreven til, og hvor han ogsaa øvede en stor Indflydelse i Forhandlingerne inden for det Parti (Venstre), han sluttede sig til, mere end i den offentlige Debat i Salen.

Det var iøvrigt ingenlunde Hundredaars-Jubilæet for Stavns-

baandsløsningen i 1888, der førte ham ind paa Studiet af Landbrugsforholdene; tværtimod havde hans Tanker syslet dermed lige siden hans Studentertid, og det var ikke en enkelt Klasse inden for Landbrugserhvervet, der fangede hans Interesse, hans Blik var alment og fæstnede sig baade ved Gaardmænd og Husmænd, og ogsaa Landarbejderspørgsmaalet beskæftigede han sig tidligt med; saaledes indledede han allerede i 1872 i Landhusholdningsselskabet en Diskussion om Arbejderspørgsmaalet paa Landet, hvor han overmaade klart gik i Brechen for en Forbedring af Landbrugsarbejdernes Kaar og paapegede de Veje, man burde gaa i saa Henseende. Det var ham derfor ogsaa en Glæde at opleve den store Fremgang, der fandt Sted i Bondestandens Kaar og være Vidne til den store Indflydelse baade økonomisk og politisk, Forholdene omkring Aarhundredskiftet indebar for dansk Landbrug, en Indflydelse, han baade i Teori og Praxis havde gjort sit til at befordre.

Ved sin Afsked med Professorgerningen vendte Falbe-Hansen i 1902 for en kort Tid tilbage til Chefstillingen i Statistisk Bureau, som i Mellemtiden under Marcus Rubins Ledelse var blevet ganske omorganiseret og moderniseret. Han fortsatte i det givne Spor og var stærkt interesseret i at opretholde den Indflydelse, Bureauet havde faaet i Offentligheden, og han præciserede yderligere Betydningen heraf ved at foreholde sine Medarbejdere, at det altid gjaldt paa Forhaand at være klar over, hvilke Oplysninger Lovgivningsmagten og det praktiske Liv vilde faa Brug for, saaledes at Materialet forelaa, naar Spørgsmaalene rejstes — „altid aarvaagen“, som han oprindeligt havde tænkt anvendt som Devise paa sit Storkorsskjold.

I 1904 forlod han Bureauet og gjorde derefter sine videnskabelige og administrative Evner frugtbringende som Direktør og Overdirektør i det store gensidige Forsikringsselskab Danmark, i hvis Bestyrelse han allerede var indtraadt i 1893. Ogsaa i denne Stilling gjorde han fortrinlig Fyldest. Under en overordentlig human Ledelse førte han gennem sin mangeaarige Virksomhed dette Selskab frem til det høje Stade, det indtager, ligesom han i det hele stillede sine rige Evner til Disposition for Forsikringsvæsenet, som passede saa udmærket for den Kombination af teoretiske og praktisk-økonomiske Evner, han var i Besiddelse af. Dette blev ogsaa almindelig anerkendt, og indenfor Assuranceverdenen var han med til at stifte og valgtes som første Formand for Assurandørsocietetets Komité, hvis Æresmedlem han senere blev.

Men der kan anføres endnu mange Hverv, hvor man drog

sig hans Evner til Nytte. Han var Medlem af Apotekerkommissionen af 1894, Formand for Tilsynsraadet i Kongeriget Danmarks Hypotekbank, Formand i Bankkomitéen af 1908, som skulde bringe Orden til Veje efter de da stedfundne Bankkrak, endvidere Formand i den store Landbokommission af 1911, hvis Arbejde bl. a. satte Frugt i de betydningsfulde Jordlove af 4. Oktober 1919 og i Loven af samme Dato om Lensafløsningen; han sad ogsaa i Bestyrelsen for store industrielle Virksomheder som Sukkerfabrikkerne og Papirfabrikkerne. Han var en udmærket Forhandlingsleder, hensynsfuld til alle Sider med en elegant Form, der fremmede Enigheden og førte Arbejdet til gode Resultater, og saaledes at han i Almindelighed førte sine egne Anskuelser til Sejr.

Det var derfor en af Landets bedste Sønner, der stededes til Hvile paa Nøddebo Kirkegaard den 2. April 1932, midt i det Bondeland han havde kær, og til hvis Trivsel han havde bidraget saa meget. Alle de mange, som har haft den Lykke at have ham som Lærer og Foresat i hans store og vidtspændende Virksomhed, vil ogsaa bevare Mindet om ham med dyb Taknemmelighed og med Beundring for hans fremragende Indsats i vort Lands økonomiske Liv i de sidste to Menneskealdre.

Michael Koefoed.
